

NOVADNIEKS

SESTDIEN
1990. gada 11. augustā

PREIĻU RAJONA LAIKRAKSTS

Nr. 95 (6099)
Matsē 3 kop.

Ka kolhozs «Jersika» starp pārējām rajona saimniecībām ražas novāšanā (pēc nokoptajām platībām) šogad ieņem trešo vietu, tas ir arī Pāvela Vucina (atfēlā) noplīns. Viņš ir mehanizators ar - lielu darba stāžu un prasmī. Kad sākas labības plauja, Pāvels Vucins no traktora pārsēzas uz kombaina un strādā, standas neskaitīdam. Pagājušajā sezonā viņš ar kombaina «Niva» iekūla 600 tonnas graudu, izcīnīja pirmo vietu kolhozā un trešo rajonā.

Labības plaujā Pāvelam Vucinam labi sokas arī šogad. Viņš jau iekūlis turpat 200 tonnes jaunās ražas graudu.

J. Ālkalns
J. Šilicke foto

Ar reizrēķinu vien nepietiek

Kopš sarunas ar sagādes kantora darbiniekiem pagājis jau kreisās laicīnā. Dzirdēti gan kolhozo priekšsēdētāju un agronomu, gan individuālo saimnieku spriedumi par lauk-saimniecības produkcijas režošanu un realizāciju. Vieni uzskata, ka arī ēdamo šoziem būdīgi, citi pārliecīnāti, ka vajag likai noregulēt cenas, tad viss ies kā pa sviestu. Bet ko domā rajona lauk-saimnieku stūres vīri? Tāpēc alīcīnājū Izteikti savas domas un dalīties spriedumos ar laikraksta lasītājiem agrorūpnieciskās apvienības «Preiļi» valdes priekšsēdētāju Jāni Vucānu un galveno agronomu Jāni Kivlenieku.

Abu kopējais viedoklis, ka ar pārlīkot kantoriem rajona pilsētu ledzīvotāji būs nodrošināti simtprocenti. Uztraukumam nav pamata, jo ikgadējie sūtījumi ļējīngradai šogad neesot aktuāli — apgabala laukos, acīmredzot, kartupeļu izaudzīšanai. Bet mūsu rajona valdzībām nepieciešamīgi septiņi simti tonnu likšot sagādāti.

Cita lieta — kā saglabāt izaudzēto un iepirkto! Lielākā vasara bija galvenais iemesls tam, ka kartupeļu tirūmos masveidā izplatījās lāksīpuve. Nu sērga nonākusi tik tālu, ka tie bojāti arī bumbuji. Un tāpēc lauknieki, tāpēc tie zemturi, kuri kartupeļus audzēja speciāli pārdāsnai, cenšas īstrāk norakst savus tī-

rumus un realizēt ražu. Realizēt pēc iepirkas īstrāk, jo var gadīties, ka vēlāk vairs nebūs ko pārdot. Toties sagādes kantormā ir pretēja rūpe — neiepirk vairāk kā tas pašlaik vajadzīgs patēriņa nodrošināšanai. Lielā tāda, ka rajona sagādes kantormā absolūti nav piemērotu telpu produkcijas uzglabāšanai. Un tāpēc nav nekāds brīnumis, ka pirms pāris dienām iepirkta produkcija nelabvēlīgos apstākjos turpina strauji bojāties.

Kāpēc jau tā nebūt ne bagātā organizācijai būtu jācīes zaudējumi? Taču ir arī otrs jautājums — kāpēc zaudējumi jācīes kartupeļu audzētājiem?

Šogad rajona kopsaimniecībās kartupeļu lauki aizņem 428 hektārus, platības ir krietni samazinājušās, jo pērn bija 640. Un tākai tāpēc, ka kolhozēm nebija, kur liki izaudzēto. Problemas bija rudeni, problēmas bija pavasarī. Bet tākai Aglonas padomju saimniecība un «Zelta vārpa» saražoto var uzglabāt savās noliktavās. Pārējiem noleta trūkuma gadījumā kartupeļi jāliek stīrpās, kur tie pa ziemu bojājas, pavasarī atkal jāpārlasa — tiek tērēti līdzekļi, darba spēks un laiks. Taču ienesīguma praktiski nekāda, jo iepirkuma cenas daudzāk neapmierīna.

Pēc agrorūpnieciskās apvienības speciālistu domām galīšķa perspek-

tīva nebūs saredzama tik ilgi, kamēr nebūs noregulēts cenu mehānisms. Saimniecības tagad vēl nevar izvērtēt, ko audzēt nākamajā gadā, jo jaunās linu cenas ir tikai projekta. Graudiem uz šo gadu cenas apstiprinātas, bet par nākamo rudeni nekādas skaidribas. Gluži tas pats ir ar kartupeļiem. Bija runa, ka varēs realizēt kartupeļus Kazahijā — apmaiņā pret graudiem atiecībā 1:1. Protams, tas būtu izdevīgs darījums mūsu lauk-saimniekiem. Bet runas paliek runas...

Sagādnieki pagaidām neko palīdzēt nevar. Iepirkuma cenas vienī, acīmredzot, vairāk par 30 kapeikām kilogramā nepalielinās. Bet tārīgū kartupeļi tagad maksā gandrīz vairubli. Kā būs ziemā un pavasarī?

Sagādes kantori galda nelepiņcīna perspektīva. Pamazām veidojas tārīgūs atiecības. Bet tas nozīmē, ka jāmācās strādāt operatīvi, elasīgi jāmaina cenas. Līdzšinējā sagādes sistēma visu darīja pēc instrukcijām un visur vienādā. Bet izmaiņā darba stilu ir vienkāršāk nekā būtību.

Vēl pārāk daudz šobrīd ir jautājumu, pārāk daudz daudzpunktū, uz kuriem atbilsti nezīna arī rajona atbilstīgi vīri. Varbūt to zīna republikas valdība vai parlaments, kas aizgāja atvainījumā, tā arī nepieņemis neko reālu, kas virzītu uz priekšu lauk-saimniecību! Nevar būt nekā trakāka kā pilnīga nenoteiktība. Patiesām, valdībai jāzina vairāk nekā reizrēķīns...

Lidija Kirillova

Par rajona Tautas deputātu padomes darbu

Jau pusbiedru strādā rajona Tautas deputātu padome. Zināms laiks pagāja, veidojot pašas padomes struktūru. Pašreiz rajona padomes deputāti strādā astoņās pastāvīgajās komisijās. Tāc ir: ekonomikas, finansu un ārējo sakaru komisija (vada Līvānu stikla fabrika fabriks galvenā ekonomiste L. Vindele);

sociālās attīstības komisija (vada Līvānu eksperimentālās biokimiskās rūpniecības galvenais inženieris J. Liepa);

tiesīskās likumības nodrošināšanas komisija (vada Līvānu profesionālās ugunsdzēsēju daļas sardzes priekšnieks A. Garjānis);

lauk-saimniecības un pārtikas rūpniecības komisija (vada kolhoza «Galēni» valdes priekšsēdētājs J. Kupris);

rūpniecības, transporta un sakaru komisija (vada Līvānu stikla fabrika galvenais tehnologs E. Mazjānis);

ekoloģijas un veselības aizsardzības komisija (vada Preiļu slimnīcas nodaļas vadītājs J. Urāns);

izglītības un kultūras komisija (vada Preiļu 1. vidusskolas direktors J. Eglitis);

tirdzniecības un sadzīves pakalpojumu komisija (vada Preiļu rajona «Lauktēnikas» pārvaldnies A. Jermolajevs).

Izveidota arī revīzijas komisija, kuru vada kolhoza «Rožupe» galvenais grāmatvedis L. Vindels.

Katrais komisijas sastāvā ietilpst deputāti, kuri dzīvo pa vienu rajonu, iedzīvotājai ar saviem ietaupījumiem, priekšlikumiem un ierīcījumiem var griezties atiecīgajās komisijās.

Izveidota rajona izpildkomiteja. Apstiprināti šī gada celtniecības plāni un budžeta rādītāji. Nemot vērā, ka celtniecības gaitu gada ziņās ietilpst tikai tā, ka nevar.

Un tā, ka būvniecība ietilpst bērns.

Pienemts arī lēmums par vispārējo soda naudu užlikšanu dažādu pārkāpumu gadījumos.

Sis lēmums ir tiesīgs visā ra-

jona teritorijā un to var atceļt vienīgi republikas Augstākā Padome. Soda naudas pagaidām nevar piedzīt tiesas celā (kamēr tās vēl nav ierauktīs attiecīgajos kodeksos). Tāpēc lūgums atiecīgajiem inspektoriem un padomju darbiniekiem — nemt vērā šo lēmumu un pielietot. Ja gadīsies personas, kas negribēs to atzīt un nemaksās pareizi uzliktīt soda naudas, zinojiet.

(«Paslavēsim») arī presē un nemēsim vērā citos saskarsmes gadījumos. (Piemēram, kāpēc tādām atlaut iegādāties ceļtniecības materiālus, kurš ar atkritumiem pēsārno mežus, ūdens, bojā celāzīmes, apstādījumus?) Līdzekļi no soda naudām ienāk vietējā budžetā. Tomēr galvenais mērķis ir kārtības uzturēšana rajonā, ugunsdrošības un citu noteikumā ievērošana.

Pēdējā sesijā sākām pievērsties ekoloģijai.

Mūsu rajons atrodas Latgales augstienes vienā pusē. Pamatā visas nelielās upes, kā Oša ar pietekām, Feimanka, Preiļupe, Jaša un citas — sākas un beidzas Preiļu rajonā. Arī Dubna lielāko dalu tek pa mūsu rajonu. Ezēros ieteikošās upītes un novadgrāvji pamātā ir no mūsu rajona teritorijas. Tāpēc ūdeni piesārņošana ir tikai uz pašu sirdsapzināšas. Kā lietojam minerālmēslus un dažādas kimikālijas, kā darbojas attīrišanas iekārtas fermās un cik tālu tās atrodas no ūdeniem? Lai tikai nelielu daju no fermām, kuras atrodas par tuvu upēm un ezeriem, pārceltu citā vietā un pārējās sakartotu. nepieciešams iztērēt 10.5 miljonus rubļu. Jāskaidrīs arī, lai jaun-saimnieki būvētos, ievērotu normas — attālumus no upēm un ezeriem. Nepievilcīgu, ainu rāda daudzās būdas ezeru krastos.

Negodīgi rīkojas daži ezeru krastos dzīvojošie saimnieki, lau-

jot svešiem celt būdas un, lai tās aizsargātu, uzrāda par savām. Te stingrāks vārds jāsaka rajona arhitektam un pagastu valdību.

Vēl varētu pieminēt attīrišanas iekārtu, neapmierinošo stāvokli ciematos un pilsētās. (Sevišķi Preilos to trūkuma dēļ paslītinās pat dzeramais ūdens), apbraucamā cela nepieciešamību Līvānos, stikla fabriku u.c., bet par to jau presē daudz tiek rakstīts.

Finansisti mūs cenšas pārliecināt, ka 1991. gada budžets tiks veidots vēl pēc vecā principa (tas ir, aprēķinot, cik līdzekļu mums vajag — pēc skolnieku skaita skolās, gultu skaita slimīcās utt. tad plērādot un lūdzoties Rīgai, lai tos iedala). Tomēr par vienu no galvenajiem jautājumiem sākam uzskatīt gatavošanos pārējai uz pagastu, pilsētu un rajonu pašvaldību. Ir sastādīts plāns, par kura konkrētajiem punktiem atbild rajona komisijas locekļi.

Lai rajona iedzīvotāji zinātu, pie kā cilvēkties ar saviem iero sinājumiem, paskaidrošu plāna galvenos punktos — darbibas virzienus un informēšu par attīlīgajiem komisijas locekļiem.

Par darba grupu izveidošanu pagastu un pilsētu pašvaldības ekonomiskā un sociāla pamatojuma izstrādāšanai konsultē ARA «Preiļi» priekšsēdētāja vietnieks I. JERSOVS. Pagastu, pilsētu pastāvošo ražošanas vienību sarakstu sastādīšanu, pakļautību, materiālu un izejuvielu sagādānodarbināto skaitu, saimniecisko un ekonomisko darbu rezultātus, vietējo resursu potenciālu un to izmantošanas perspektīvām, kā arī — iautājumus par veselības aizsardzības objektu izvietošanu un uzturēšanu konsultē rajona izpildkomitejas priekšsēdētāja vietnieks J. LIVDANS. Dzīvokļu fonda izvērtēšanu, raksturojumu, būvnieku esamību un vispārēju nodrošinājumu ar dzīvokļiem konsultē Līvānu profesionālās biokimiskās rūpniecības galvenais inženieris J. LIEPA. Pārskatu sagatavošanu par municipālo īpašumu — ienēmumi, izdevumi — un tā uzturēšanu konsultē Rušonas pagasta izpildkomitejas sekretārs J. ROZENTĀLS. Sociālās nozīmes objektu turpmāko attīstību konsultē Līvānu eksperimentālās biokimiskās rūpniecības galvenais inženieris J. LIEPA. Pārskatu sagatavošanu par municipālo īpašumu — ienēmumi, izdevumi — un tā uzturēšanu konsultē Rušonas pagasta izpildkomitejas sekretārs J. SOLDĀNS. Stāvokļa analīzi dabas aizsardzības iomā un nepieciešamo pasākumu noteikšanai konsultē Līvānu stikla fabrikas galvenā ekonomiste L. VINDELE. Dzīvokļu fonda izvērtēšanu raksturojumu, būvnieku esamību un vispārēju nodrošinājumu ar dzīvokļiem konsultē Līvānu profesionālās biokimiskās rūpniecības galvenais inženieris A. GARJĀNIS. Esošo ražošanas vienību turpmāko attīstības koncepcijas izstrādāšanu, iespējamo pārprofilešanu, ražošanas organizācijas un citas izmaiņas konsultē rajona izpildkomitejas priekšsēdētājs I. SNIKERS. Jaunu ražošanas vienību radīšanas nepieciešamību kā arī vietējo būvmateriālu ražošanas iespējas konsultē TDF priekšsēdētāja vietnieks J. BOJĀRS. Finansu resursu analīzi

Par rajona tautas deputātu padomes darbu

→ budžeta ienākumu un izdevumu struktūru — konsultē finansu nodajas vadītāja V. LIMANE. Ceļu tīkla un transporta attīstības plānošanu kā arī pārvaldības pamatojuma sagatavošanu iesniegšanai rajona darba grupai konsultē rajona TDP priekšsēdētājs I. MUZIKANTS.

Bez tam jau sesijās, prezidijā un ikdiensās darbā tiek risināti daudzi un dažādi ekonomiska rakstura jautājumi.

Tā, pateicoties Līvānu pilsētas deputātiem, rūpniču un citu organizāciju vadītājiem, bet jo sevišķi — Līvānu būvmateriālu un konstrukciju kombināta galvenā inženiera vietnemam K. Vilcānam un visai aktīvistu grupai, ir jau iesākts darbs pie vietas izvēles, tipveida projekta korekcijas un piesaistes, kā arī

lekārtu komplektācijas galas pārstrādes ceham, komplektā ar kautuvi un subproduktu pārstrādi. Jau šogad nopiešnākai darbu veikšanai paredzams izveidot akciju sabiedrību. Pateicoties galvenokart Līvānu eksperimentālās biokimiskās rūpnicas galvenajam inženierim J. Liepmā, tiek plānots pārprofilēt tā saukto cehu Nr. 2. Tur paredzams pārstrādāt abulos ogus, burkānus, bietes un citrus auglus un dārzenus. Arī te var izveidoties akciju sabiedrību, kurā iesaistītos Latvijas Patēriņtāju biedrību savienība. Iespējams, ka jau septembrī tiks noslēgts kāds līgums ar vācu (VFR) firmu «Klein» par iztrūkstošās iekārtas iegādi.

Jau tagad aicinu visus lauku un pilsētu iedzīvotājus stādīt oēc iespējas vairāk auglu koku un krūmu. Ne tikai auglu un ogu ieguvei, bet arī, lai pavasara ziedu laikā skaistākas izskatītos

senās un jaunizveidotās lauku setas. Saglabāsim senatnīgos ošus, liepas, vitolus un citus kokus! Bet auglu dārzi ir jātauno.

Jāpateicas visiem lauku iedzīvotājiem, kuri audzē un cep mums garšīgo majzi. Cepēju pulkam drīz pievienosies arī Stabulnieku ciema meistari. Galēnēši pošas apgūt brojelu pārstrādi, un ar putnu galu apgādāt ne tikai rajona iedzīvotājus vien, lecerējusi brūvēt arī alu un veikt citrus pasākumus.

Vēlam paplašināt būvmateriālu ražošanu no vietējām iezīvielām.

Jau septembrī paredzama tikšanās ar starprepublikānkās asociācijas «Tauma» pārstāvjiem — par eksperimentālās būvmateriālu ražošanas izveidošanu un darbības uzsākšanu jau 1991. gadā. Te tiku apkopota visu pašreizējo ražotāju pieredze un ne-

pārtrauktī ieviesti jauninājumi, akcentējot vietējās iezīvielas. Celtniecības materiāli būs izmantoti sienām un šķērslienām — individuālajām dzīvojamajām mājām, dārza mājinām, klētini, stalliem uz augstiem pamatiem, garāzām darbinācām un citu tam-līdzīgu ēku celtniecībai. Samazinātos kiegeli un koksnes pārēriņš šīm vajadzībām.

Esam iegādājušies iumtu skaidu plēšanas iekārtas rasējuinus. Ja neradīsies sarežģījumi, īstenosies Līvānu būvmateriālu un metāla konstrukciju kombināta galvenā inženiera vietnēka solijs izgatavot pāris iekārtas rajona vajadzībām. Varētu vēl izgatavot arī iumtu dēlišus, ko apstrādājot ar Koksnēs kīmijas institūtā ražotajām krāsām un antisepšuksajiem līdzekļiem var iegūt samērā ugunsizturīgu materiālu dažādas krāsās. Tas gan izmaksā samērā dārgi. Bet uz

pietiekosu šīferu daudzumu tuvākajā laikā nav ko cerēt. Ja būs konkrētāki dati par skaidru plēšanas iekārtas izgatavošanu un uzstādīšanu, pašnosīm vresē, lai iedzīvotāji var laikus gatavot kokmateriālus.

Iz ieteikums Preiļu siera rūpniecībai sadarbīties ar ārzemēs dzīvojošajiem tautiešiem un noorganizēt Preiļos siera «Mocarella» ražošanu.

Pateicoties sabiedriskās dzīves rosbīlai, dažiem jau pēremtajiem un gaidāmajiem likumiem, cilvēki ir kļuvuši aktivāki.

Nevienam neko negribami uzspiest, tomēr jūtām zināmas koordinācijas nepieciešamību.

Jānis Bojārs,

rajona TDP priekšsēdētāja vietnieks

(Nobeigums sekos.)

Vakar es biju jauns...

Ir vasaras un dienas vidus. Putni izdzied savās lietavās krātās dziesmas, puķes, pēc saules tiekdamās, izsmaržo savu augusta dāsnumu. Bet cilvēki? Cilvēki Vanagos šodien steidz uz baznīcu un — uz skolu. Skolai — jubileja, un visi bijušie un esošie skolasbēri, skolotāji un skolas darbinieki rātni kārtojas gājienam. Katrs neklūdīgi atrod savu vietu šai rindā, jo uzraksti vēsta: «20. gadi», «30. gadi»..., tā līdz pat pēdējo gadu absolventu pulkam.

Vanagu dievnāms šodien uzņem neparašus baznīcēnus. It kā pašu, Vanagu puses jaudis vien būtu. Bet — tik daudzi sen neredzēti, Latvijas un pasaules celos aizgājuši. Taču dievkalpojums, kurā jaudis uzrunā bijušais Vanagu skolas skol-

Vanagu dievnāms un prāvesti sagaida svētīgo gājienu;

• afimīnās dalās vēsturnieks Alfrēds Staris;

• skolotāja Ērika Lāča jaunkundze (centrā, sēz) ar saviem 20. gadi skolēniem;

• skolas direktori Janīnai Pranevskai šodien lielā rūpju un svētku diena;

• zeniņas godus aicinās Dominiks Veivods;

• fotoizstāde vēsta par skoles dzīvi.

Jānis Sillicks

Silvija Jokste

Pirmā darba diena

Ik gadus augustā papildinās rajona mediku saime. Tā ir arī šovasar. Preiļu rajona centrālajā slimnīcā savas pirmās darba gaitas uzsākušas medmās Tatjana Zeiliņš, Larisa Kuznecova, Ilona Slica, bet Līvānos — Inese Klapare.

Rajona sanitāri epidemioloģiskajā stacijā strādās epidemioloģe Olga Loseva, rajona tuberkulozes slimnīcā — fiziatrie Ļubova Kiranova. Ārstes-infernes Lilita Luriņa un Skaidrite Valaine savus terapeita pienākumus pildīs Preiļos, bet Aglonā stomatoloģes uzdevumus veiks Vita Dindune.

Šogad gandrīz visi speciālisti ir nākuši no mūsu rajona un pēc mācību beigšanas ir atgriezušies savā dzimtajā pusē. Izņemums ir vienīgi Vita Dindune. Bet arī viņai šeit ir meklējami radu raksti. Aglonā dzīvoja viņas vecākstēvs, bet tēvs šeit beidza vidusskolu.

ATTĒLĀ: stomatoloģe Vita Dindune pieņem savu pirmo pacienti.

V. Radis
J. Silicka foto

Redakcijas pastā

Spītejot neceliem

Gribu pastāstīt par kolhoza «Dubna» ūsoferiem, kuri savāc pienu no iedzīvotājiem. Individuālajiem piena piegādātājiem, kas dzīvo lielu celu malās, nerodas nekādas problēmas. Cītādi ir no malās vietās dzīvojošajaiem.

Šī gada lietainā vasara komentārus neprasa. Lauku celi ir neizbraucami. Un, kad zem mašīnas riteņiem ir izdangāts mālainis lauks, bet no augšas lietus gāž kā no spaina, tad ūsoferim ir jāliek lietā visa sava pieredze, lai «neiesēstos» uz palikšanu! Protams, ūsoferis var nebrukt pa šādu necelu, par to viņu neviens nesodis! Bet gan Vladislav Poplavskis, gan Vasilijs Gera ir cilvēki ar augstu atbildības sāk-

jūtu un savu pienākumu godam izpilda. Un tāpēc noteiktā dienā un noteiktā laikā celmalā noliktais piens tiek aizvests.

Teicami strādā ilggadējā piena pienēmēja Monika Upenece. Viņai ir liels darba stāžs. Cik piena tonnas nav salietas cisternās sezonā, un cik — pa visu strādāšanas laiku? Tāpēc Monika labi pilda savu darbu, ātri un neklūdīgi izdara visus aprēķinus.

Izsaku sirsniņu pateicību visai brigādei: piena pienēmēlai Monikai Upenecei, ūsoferiem Vladislavam Poplavskim un Vasilijs Geram.

T. Sparāne,
kolhoza «Dubna» Cukuros

„Gotiņas“, ūerbets, īrīsi ...

Aiz Preiļu siera rūpnīcas paceļas skaista kieģeļu ēka. Tas ir agrofirmas «Sarkaņais Oktobris» topošais konforejas cehs, kuram darba ierindā jāstājas šoruden.

Ceha priekšnieks Ivans Denkovskis pastāstīja: «Galvenokārt ražosim iecienītās konfektes «Gotiņa», kā arī

ūerbetu un īrisus. Nākamgad plānots izlaist 900 tonnas šīs produkcijas apmēram par 3 miljoniem rubļu».

Strādās divās maiņās, kopā ap 70 cilvēku. Jaunā ceha pirmā produkcija, domājams, būs jau septembrī.

J. Gurgons

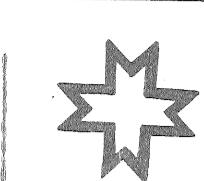
Mūsu viesi

„Akacis“

Pagājušā gada maijā muzikālais ansamblis «Akacis» no Amerikas Savienotajām Valstīm pirmo reizi viesojās Latvijā. Tālo viesu snieguma aculiecinieki bija vairāki tūkstoši klausītāju. Šogad, piedaloties kon-

kursā «Liepājas dzintars-90», muzikālais ansamblis sāka savu otru viesturneju pa Latviju.

«Akacis» muzicē Gatis Gaujenieks (bassgitāra, balss), Arnolds Kārklis (gitarā, balss), Vidvuds Mednis (ģitāra, balss).

MANTOJUMS

Tragisks mūžs

Aizvadītā gada četrās mēnešraksta «Karogs» burtīcās Latvijas Rakstnieku savienības Rakstnieku reabilitācijas jautājumu ierosināšanas komisijas priekšsēdētāja vietnieks Ildonis Bērons publicēja četrus stalinisma represēto literatūras un mākslas darbinieku sarakstus.

87. un 169. kārtas numuri šeit apvienoti pēc nāves. Divi rakstnieki, kurus nezēlīgi šķira vienu no otru un kuru dzives varmācīgi sadragāja stalinisma terors.

87. Viktors Skuja (V. Mundurs; 1914. 10. 6. Līvānu pag. — ?) — literatūras kritikis. Deportēts 1941. gada 14. jūnijā no Rīgas.

169. Marta Skuja (Valerija Galvanovska; 1915. 15. 7. — 1946. 12. 11.) — latgalu rakstniece. Tiesāta nošauta.

Arheologs Urtāns savās atmānā minējis faktu, ka Viktors Skuja kara gados gājis boja bāda nāvē Solikamskas nomētnes sāls raktuvēs. Un diez vai par vīra nāvi zināja Marta Skuja. Viktors Mundurs bija to piecpadsmīt tūkstošu «sociāli bilstamo» Latvijas pilsoņu, tajā skaitā latgaliešu kultūras darbinieku vidū, kuri 1940. un 1941. gada tika apceļināti, mocīti, notiesāti vai netiesāti, izsūtīti nogalināti.

Stanislava Sauša sakārtojumā 1943. gada Daugavpili iznāca vienīgais Viktors Mundurs stāstu krājums. Bet gadu vēlāk šī nāšas Vladislava Loča izdevniecības rikotā literāro un zinātnisko darbu konkursā, kas bija velītis 40. gadadienai kopš drukas aizlieguma atcelšanas Latgalē, Marta Skujas (viengācis!) krājums «Nezinā» ieguva trešo godalgū. Tas iznāca augustā Rīgā.

kad vācu karaspēks Latgalī jau bija atstājis, bet pati dzejniece palikusi vīra mājās Līvānu pusē.

Valerija Galvanovska ir dzimusi 1915. gada 15. jūlijā Neretas pagastā. Latvijas Universitātē studējusi matemātiku un filoloģiju. Strādājusi par skolotāju un Vladislava Loča izdevniecības sekretāri Daugavpili. Sei strādājot, Marta Skuja sakārtoja Ziemassvētku stāstu krājumu bērniem «Mozaīs brolets». Starp krājuma ievietotajiem autoriem lai minām Nāaizmērstuli Mariju Andžāni, N. Neikšanīti, Aleksandru Garanču, Povulu Prikuļi, Viktoru Munduru un V. Galvanovsku.

Pēdējās spalvā pieder stāsti «Mozaīs cērveits» un «Saimineicas zečes». Zimīgi — gan vīna pati, gan Viktors literārās sacerējumus parakstīja ar savu isto vārdu, bet kritiskos apcerējumus — ar pseudonimu. Vēl ar pseudonimu V. Palmite vīna ir rakstījusi recenzijas, rakstus par literatūras jautājumiem, tā parādot savu erudīciju un vērtēšanas spejas.

Uz apmeklējuma pamata pirmajos pēckara mēnešos vīna tika apceļināta, it kā par pretvalstisku darbību tiesāta un 1946. gada 12. novembrī nošauta.

Sogad sakārtojums 75. gadskārtu lasītāji saņems Martas Skujas dzījas krājumu. Mūsu novada izcīlā dzejniece atkal uzrunās lasītājus, un mums tikai atlikus pārliecītās par to, cik joprojām aktuāli skan vīnas vārsmas. Mēs vīnu atpazīsim kā smalku liriku, dramatiska pārdzīvojuma un augsti intelektuālās un izkoptas dzejas meistari. Būtiska iezīme vīnas darbos ir nevainojamā valoda.

Mūsu literatūra nepārspēti ir vīnas soneti. Tie nav dzīmuši gajšā radīšanas priekā, tie tapuši rakstnieces dzīlajās sāpēs. Un šis sāpu motivs jūtāmis daudzos vīnas darbos:

«Pi kailos zemes pīri glaužūt, galdu; Varbyut, varbyut man ausis

saklauseis
Aiz tyukstūt jūdzem ūvu klusū
vaidū.»

Martas Skujas dzejā, kas tāpusi skarbojas kara gados, pavīdētās tikai raizes par savu dzīvesbedru un tā likteni, tajā jaušamas rūpes un bailes par savas tautas turpmāko likteni. Sei izteikti personīgais pārtop vispāriņātā pārdzīvojumā. It sevišķi spilgti tas redzams dzejoli «Ilgojūs»:

«Ilgojūs moju.

Dīzgon jau goju

Un skrāju

Prei kolnu

Un vēju

Caur nakti un soinu.

Nyu — ilgojūs moju.»

Laikmeta dzīras šajos fatālos laikagriezīs samala ne tikai atsevišķas dzīves, tās sādragāja veselu tautu liktenus. Un to neievērot, uz to neatsaukties nevārēja dzejnieces jūtīga un jau dzīli ievainotā sīrds. Sonetā «Sīrds vāid» vīna rakstīja: «Vai sīrds kā palāda un nanūjauz: Gar acīm aiztymusom alzīleid dīnas Kai kreīša vīlnaine, kū dzīve auž.»

Zimīgi jau ir 1944. gadā tāpū dzejolu nosaukumi: «Vēju aurūs», «Nav spāka», «Liktīna vārā», «Speits». Tie lasāmi rakstu krājuma «Olūts» sestājai laidiņai. Un šodien tie vairs nav tikai literārie darbi, šodien tie ir laikmeti liecinieki, tā raksturotāji un tiesātāji.

Dzejniekiem ir daudz neapskaužamās stāvoklis par rakstnieku. Iki bridi vīnam draud atkārtosās. Jaunu motivu vāf formas nāvīs suēj atrast tikai reti. Marta Skujai tas piemita pilna mērā. Ja ne tragisks aprautais mūžs, mēs šodien droši vien runātu par spožāko latgalu dzejnieci.

Voldemārs Romanovskis

MARTA SKUJA

Nūskāna

Vai esī redzējis, kai leist saules leits un zeme saule kļūst?

Vai esī gojis kai sauli bryzdams, sīrī kai skanūšu syla zīdu un dūmom gaišom

Saubos

Nūpyutas skalos.

Velti vīnu kleisti.

Sevi un vīsu neisti

Ilejos zatos:

Saubu dzalta,

Dvēsele škalta

Myužam byus divi dalos,

Tumsā

Pār tevi dūmojūt, sīrds sopēs raujas Kai putns vors, nu pērkļa raupji masts. Kūpš tu, muns draugs, man jims un prūjom vasts,

Vairs sauli naredz skots aiz mytros saujas.

Vairs sauli naredz skots, ni dusai jaunās: Aiz speits nu zinākoreigom acim slāpti nasts,

Zīaudz elpu kryutis saucīns naizdvasts Un raiseitīs un tolēs trauktīs raunās.

Ir pusnaktei par sopem baiga vaļa: Tos malīnā dalīnā kotra gaisma dzysa, Bez atbalss zuda vāids un sauksme skaļa.

Vīns ceļš, vīns gojums munom ilgom vīsim.

Tok naziņa un pūsts vīn muna dala, Un ilgots mīrs byus tīk uz skaidu cīsim.

un dzīdom kai olūtu dzelmem?

Es zynu, tu esi un kaut tās bytu tik mirkli bejis. — tu esī!

Jo cytādi sīrds nūsmoktu sopēs. Kad tāmās mocās, un nūgrymu osoros, kad naziņa aizvad pli kopa.

Svātkūs

Sūvokor dvēseli ikdīnaf līgšu.

Tev vīnam pleivūšos līsmas tāmālajūs zorūs.

Līglaimē idegsu klusi.

Klusī.

Tev vīnam.

Sopēs

Es goju ar kopu sīrī un beju klusa, kai tikai kops ir kluss.

Saule skuma un dabasi rāudoja, bet es cītu klusu.

Jo es skumu, kad tās, kādus, lai nācātu vāris, plauka, un rāudoju, kad tās kā saulaini bēreīnumi atsavēre.

Bet nyu es goju ar kopu sīrī un beju klusa, kai tikai kops ir kluss.

Atziņa

Es sovu, dzeivi

Kai sējējs graudu

Mest vēlējūs teīrumā tovā.

Leidz nanūjaudu:

Mums kotram breivi

Ir joīt gojumā sovā.

atbalstam, šeit iznāk kasešu sērija «Latvju koks». Tās mērķis — iepazīstināt ērziņu latviešus ar Latvijā tapušo mūziku. Jau iznākusi Latvijas roka mūzikas izlase un albumi, kas veltīti «Dzeltenajiem pastniekiem», «Kapitālajam remontam», «Pērkonam», levai Akurātērei un «Jumpāvai». Rudeni nāks klāja «Zodiaks».

M

JELGAVAS RAZOSANAS APVIENIBAS «LATVIJAS LINI» ARODVIDUSSKOLA

Izsludina audzēkņu uzņemšanu 1990./1991. mācību gadā šādās specialitātēs:

audējas,

vērpējas,

lēnu salicējas — priekšdzīju vērpējas mašīnu operatores,

tinējas — šķēterētājas mašīnu operatores.

Sajās specialitātēs uzņem jaunietes vecumā no 15 līdz 25 gadiem ar 9 — 12 klasēm.

MALTAS SOVHOZTEHNİKUMS

turpina uzņemt audzēkņus 1990./1991. mācību gadam šādās specialitātēs:

zootehnikas — ar padzīlinātu zināšanu apguvi agronomijā un mājturībā (latviešu un krievu plūsmās),

ēku un būvju celtniecības un ekspluatācijas (latviešu plūsmā).

Tehnikumu beigušie iegūst zootehnika vai tehnika celtnieka kvalifikāciju ar tiesībām iestāties augstskolā.

DAGDAS LAUKSAIMNIECĪBAS SKOLA

(228474, Krāslavas rajons, Dagda, Brīvības ielā 3, tel. 53559, 53092) 1990.-1991. mācību gadam uzņem audzēkņus šādās specialitātēs (vienlaikus iegūst vidējo izglītību):

plaša profila traktoriņš mašinists, remontatslēdznieks (mācības notiek latviešu un krievu valodās, mācību ilgums — 2 gadi 10 mēneši).

meliorācijas darbu mehanizators, remontatslēdznieks, ūferis (mācības notiek latviešu un krievu valodās, mācību ilgums — 2 gadi 10 mēneši).

izglītību. Mācību ilgums — 1 — 3 gadi. Stipendija — 40 — 50 rubļi. Mācību laiku ieskaita darba stāžā.

Mācību ražošanas prakses laikā audzēknji sapēm pilnu atalgojumu. Pēc arodvidusskolas beigšanas darbs nodrošināts ražošanas apvienībā «Latvijas lini» ar mēneša algu 180 — 350 rubļi.

Mācības un darbs 5 dienas nedēļā. Ir kopmitne. Teicamieki pēc skolas beigšanas var turpināt mācības tehnikumos un augstskolās. Mācības notiek latviešu un krievu valodās.

Pirmsajos kursoš uzņem jauniešus un jaunietes ar devingadīgās skolas izglītību. Tie, kas nav kārtojuši iestājeksāmenus, tos varēs kārtot tehnikumā.

Turpinās audzēkņu uzņemšana otrajos kursoš mācību grupu papildināšanai — ar vidusskolas izglītību šādās specialitātēs:

zootehnikas (latviešu un krievu plūsmā).

ēku un būvju celtniecības un ekspluatācijas (latviešu un krievu plūsmā).

Jāiesniedz šādi dokumenti: iegūšanu.

Iestājoties skolā, nepieciešami šādi dokumenti: dokuments par izglītību, dzimšanas apliecība vai pase,

izziņa par veselības stāvokli,

izziņa no dzives vietas,

6 fotokartītes (izmērs — 3x4 cm).

Iesniegumus pieņem katru dienu, izņemot sestdienas un svētdienas, no plkst. 8.00 līdz 16.00.

Mācību sākums 1. septembrī.

Skolas adrese: 229600, Jelgava, Lapskalna ielā 18, telefons 23281.

dokuments par izglītību (origināls),

izziņa par veselības stāvokli (086/y veidlapa),

3 fotokartītas (3x4 cm),

pase, dzimšanas apliecība (jāuzrāda).

Satiksme ar autobusiem Rēzekne — Glužneva — Malta vai Rēzekne — Vertukšņa — Malta sovhoztechnikums.

Tehnikuma adrese: Rēzeknes rajons, pasta nodaļa «Lūznavas», Malta sovhoztechnikums, indekss 228113. Telefoni: Lūznavas — 45314, 45481.

ADMĪNISTRĀCIJA

dokumenti:

iegūšanu,

dokuments par izglītību (origināls),

medicīniskā izziņa (forma 086/y),

6 fotokartītas (3x4 cm),

dzimšanas apliecības kopija.

Skolai ir kopmitnes.

Tiem, kas vēlas mācīties grupās, kur iegūst arī vidējo izglītību, jāiesniedz eksāmenu lapa.

Grupās, kur vidējo izglītību neiegūst, uzņem bez eksāmeniem.

Ar visiem, kas izteikuši vēlēšanos mācīties skolā, notiek pārrunas par izraudzīto

specialitāti.

bez vīdejās izglītības iegūšanas (darbojas vakarskola) audzēkņus uzņem šādās specialitātēs:

traktoriņš mašinists ar biškopja darba iemāpām (mācību ilgums 2 gadi),

traktoriņš mašinists ar metinātāja darba iemāpām (mācību ilgums 2 gadi),

mūrnieks betonētājs, apmetējs ar kuriņātāja darba iemāpām (mācību ilgums 2 gadi),

traktoriņš mašinists (uzņem jauniešus, kuri saņēmuši 16,5 gadu vecumu, mācību ilgums 1 gads),

slaukšanas iekārtu operators (mācību ilgums 1 gads). Iestājoties, jāiesniedz šādi

dokumenti:

iesniegums,

dokuments par izglītību (origināls),

medicīniskā izziņa (forma 086/y),

6 fotokartītas (3x4 cm),

dzimšanas apliecības kopija.

Skolai ir kopmitnes.

Tiem, kas vēlas mācīties

grupās, kur iegūst arī vi-

dējo izglītību, jāiesniedz eks-

sāmenu lapa.

Grupās, kur vidējo izglītī-

bu neiegūst, uzņem bez ek-

sāmeniem.

Ar visiem, kas izteikuši

vēlēšanos mācīties skolā, notiek pārrunas par izraudzīto

specialitāti.

Grupās, kur vidējo izglītību

neiegūst, uzņem bez eksā-

meniem.

Ar visiem, kas iegūst vidējo

izglītību, uzņem bez eksā-

meniem.

Ar visiem, kas iegūst vidējo

izglītību, uzņem bez eksā-

meniem.

Ar visiem, kas iegūst vidējo

izglītību, uzņem bez eksā-

meniem.

Ar visiem, kas iegūst vidējo

izglītību, uzņem bez eksā-

meniem.

Ar visiem, kas iegūst vidējo

izglītību, uzņem bez eksā-

meniem.

Ar visiem, kas iegūst vidējo

izglītību, uzņem bez eksā-

meniem.

Ar visiem, kas iegūst vidējo

izglītību, uzņem bez eksā-

meniem.

Ar visiem, kas iegūst vidējo

izglītību, uzņem bez eksā-

meniem.

Ar visiem, kas iegūst vidējo

izglītību, uzņem bez eksā-

meniem.

Ar visiem, kas iegūst vidējo

izglītību, uzņem bez eksā-

meniem.

Ar visiem, kas iegūst vidējo

izglītību, uzņem bez eksā-

meniem.

Ar visiem, kas iegūst vidējo

izglītību, uzņem bez eksā-

meniem.

Ar visiem, kas iegūst vidējo

izglītību, uzņem bez eksā-

meniem.

Ar visiem, kas iegūst vidējo

izglītību, uzņem bez eksā-

meniem.

Ar visiem, kas iegūst vidējo

izglītību, uzņem bez eksā-

meniem.

Ar visiem, kas iegūst vidējo

izglītību, uzņem bez eksā-

meniem.

Ar visiem, kas iegūst vidējo

izglītību, uzņem bez eksā-

meniem.

Ar visiem, kas iegūst vidējo

izglītību, uzņem bez eksā-

meniem.

Ar visiem, kas iegūst vidējo

izglītību, uzņem bez eksā-

meniem.

Ar visiem, kas iegūst vidējo

izglītību, uzņem bez eksā-

meniem.

Ar visiem, kas iegūst vidējo

izglītību, uzņem bez eksā-

meniem.

Ar visiem, kas iegūst vidējo

izglītību, uzņem bez eksā-

meniem.

Ar visiem, kas iegūst vidējo

izglītību, uzņem bez eksā-

meniem.

Ar visiem, kas iegūst vidējo